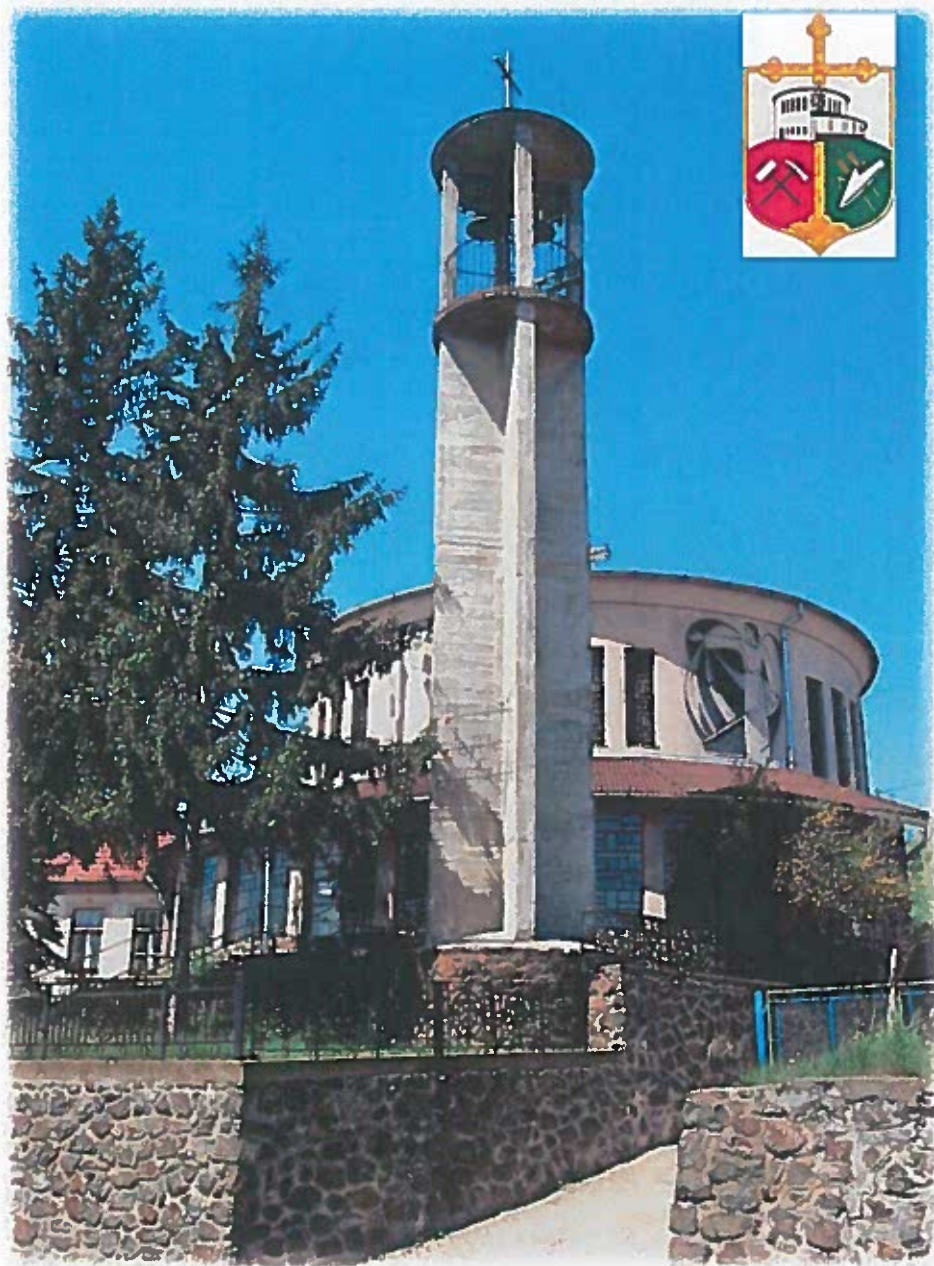

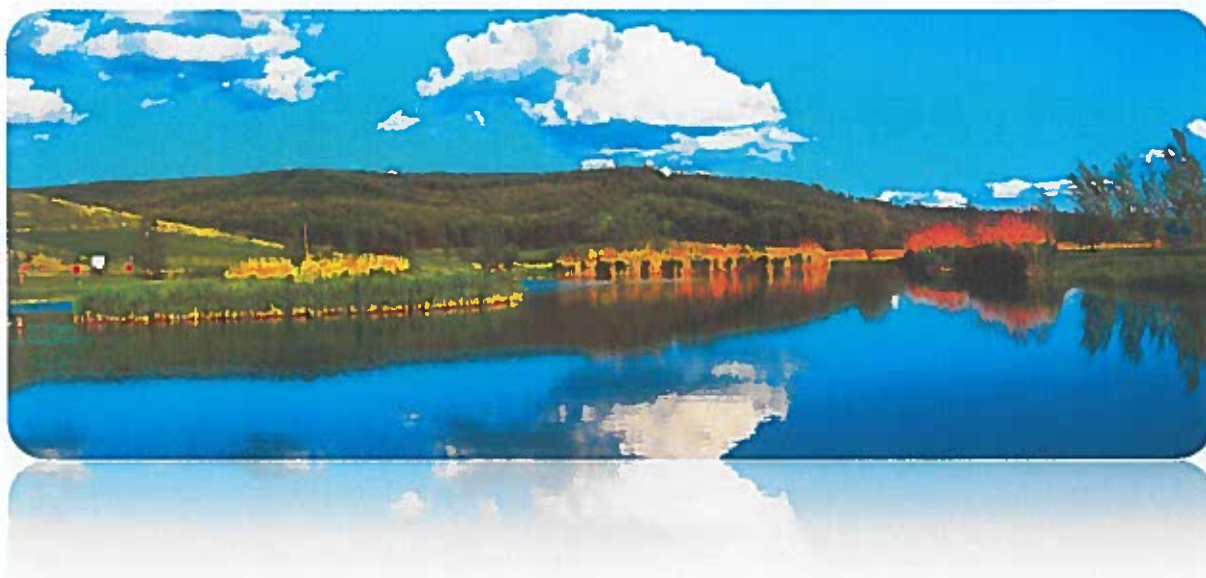
SZÚCS

Települési Arculati Kézikönyv

2017.

Tartalom

I. Bevezetés	3
II. Szúcs Község bemutatása, története.....	4
III. Általános településképp, településkarakter	9
IV. A településképp minőségi formálására vonatkozó ajánlások (utcák, terek, közparkok, közterek):.....	13
V. Épületek, építészeti vázlatok	17
VI. Sajátos építményfajták, egyéb műszaki berendezések.....	20
VII. Források, bibliográfia	21

Készítette: Gombár Edina, Szúcs Község Önkormányzat

I. Bevezetés

A Településkép védelméről szóló 2016. LXXIV. törvény a települések esztétikus lakókörnyezetének kialakítása, illetve védelme érdekében a Településképi Arculati Kézikönyv bevezetésével teremt lehetőséget a jellegzetes települési karakterjegyek meghatározására és társadalmazására. A kézikönyv meghatározza a település településképi jellemzőit. Röviden, lényegre törően, és mindenki számára érthető módon mutatja be egy közösség környezetkialakítását. A kézikönyv nem kizárólag szakembereknek készül, elsősorban a lakosság tájékoztatását segíti, úgynevezett szemléletformáló kiadvány. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, bemutatja a település kialakulását évszázadokra visszamenően.

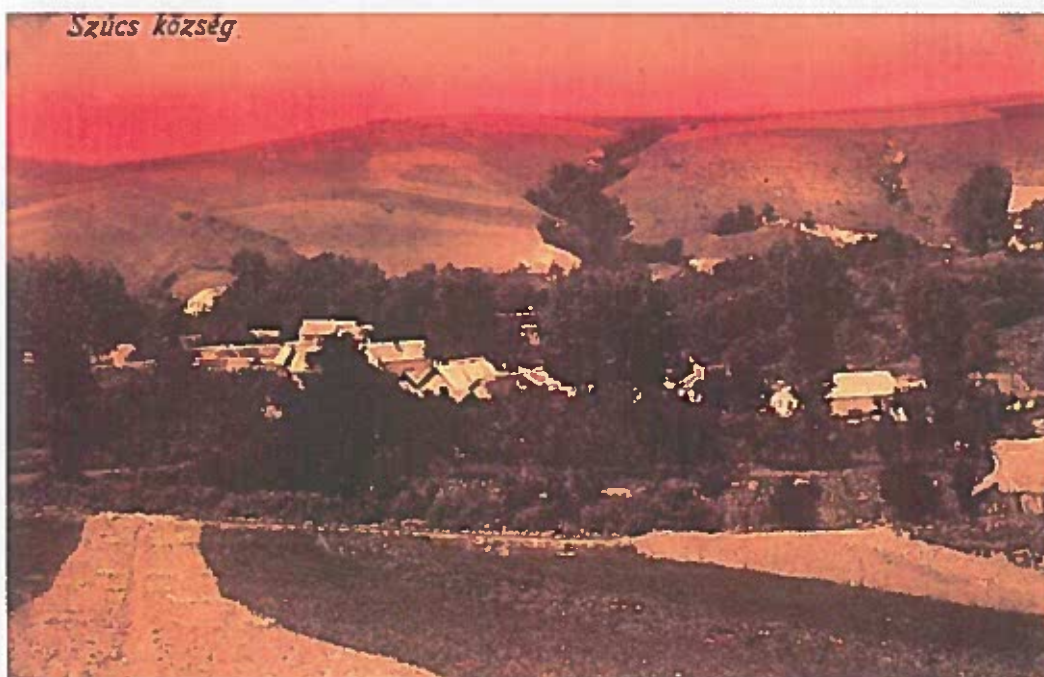

„A falu mindig megmarad, a falu mindig egy marad, a falu mindig szent marad!”

Wass Albert

II. Szúcs Község bemutatása, története

Szúcs község a Mátra és a Bükk hegység között egy kis völgyben található. Neve a Zuch szóból ered. Zuch helységnév szláv eredetű szó, mely a Suca, Zwch helységnévre és Such személynévre utal vissza. Túróc és Trencsén vármegyékben egyébként két hasonló nevű község is van: Suczany - magyar hangzása Szucsány – és Szucsgyertyános. Hasonló nevű Kolozs megyében Suceag, magyar megfelelője Szucság. Végül a román Suczawa – ejtsd Szucsáva – mely a múlt századfordulón a bukovinai kapitányság székhelye volt.

Szúcs látkép 1943

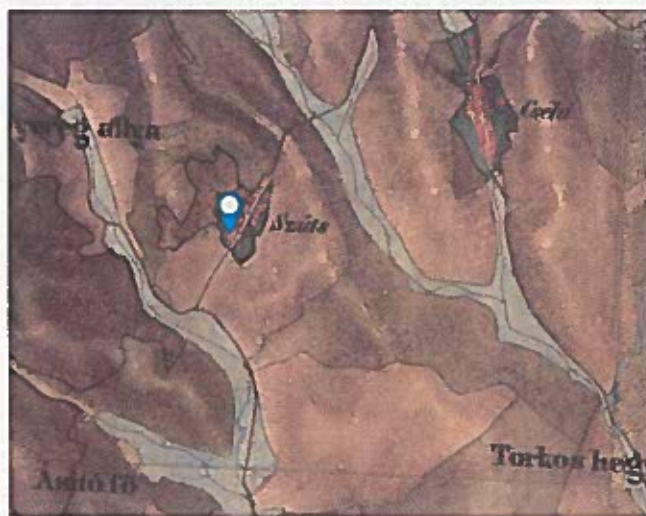
A föld tulajdonjoga a nemességév volt. A kor nemességét aszerint lehet kategorizálni, hogy milyen mértékű vagyonnal, fundussal¹, hány faluval rendelkeztek. 1349-ben a Bél nemzetségből származó Bellényi Laczk fia István volt a birtokosa Zuchnak. A Bél nemzetség nevének eredetét és jelentését nem ismerjük. Nagy a valószínűsége annak, hogy a földrajzi névről kapta nevét, mégpedig a szálláshelyéhez közel eső Bél- Kőről. E nemzetséget más módon Ug-nak is hívták, ami nem lehet más, mint az Ugra magyar személynév. E nemzetség családi

¹ Fundus: telek

kapcsolatait a XIV. század közepéig lehet nyomon követni, mikor már tizenhat ágra szakadtak.

Falutörténetünk szempontjából számunkra a 16. ágon Bökény és két fia, VI. János /1350,1381/ és II. Tamás /1349,1350,1381/ hiteles ismerete meggyőző.

A XVII. század elejéig a Bél nemzetségből származó Bellényi Laczk fia, István volt a birtokos. 1627-ben Bellényi Katalin fiúsítása által az ő leszármazottai lettek a földesurak. 1693-ban Pap László birtoka volt, akinek itt 3 jobbágya és serfőzdéje is volt. 1741-ben a gróf Keglevich család és Berthóthy István birtoka, a 19. század első felében Draskóczy Sámuelnek volt itt földesúri joga, később a Liphay család volt birtokosa.

Érdekesség:

Az oszmán török birodalomban ismeretlen volt a föld magántulajdona. Minden meghódított föld a szultán kezébe került, aki ezt hűbéreseinek tovább adta. A föld termésének a tizede a szultánt illette. Magyarországon a kisebb jövedelmű hűbérbirtok neve tímár volt, a nagyobbaké ziamet. 1554-ben a hevesi falvakban, Zuchban is megjelentek a kincstár biztosai, hogy összeírják az adófizető lakók nevét. Feljegyezték azok fiait, testvéreit – minden személy mellett feljegyezve, hogy házas e vagy nőtlen. Feljegyezték a kapuk és házak számát. 1555-től Zuch falu már a török kincstárnak adózott.

Napjainkban

Szúcs lakossága jelenleg 444 fő. A község két egymástól jellegzetesen különböző részre osztható. Az egyik Szúcs – bányatelepnek nevezett hely az itt bányászható kőszénnek köszönhetően épült meg a XX. század elején.

Kifejezetten bányászok részére épült egy körülbelül 200 négyzetméteres területre koncentrált négy családos lakás épült közös tűzfallal és tetővel. Az utcák szűkösek, Bányatelepen körülbelül 120-150 fő él jelenleg, hiányos közműellátottság mellett. A telepen bolt, italbolt nem működik. Két kilométerre található Szúcs falu központjától.

Szúcs-bányatelep 1903-ban és 2017-ben

A bányatelepen túl a település másik része a tulajdonképpen Szúcs község. Itt található a községháza, a templom, a temető, az önkormányzat egyetlen intézménye az óvoda, valamint egy vegyesbolt. A község építési módjára a telekhatár vonalán történő építkezés a jellemző, a tetőszerkezetre pedig a sátoertő. Szúcsra a Kossuth Lajos út, mint a település főutója és a mellékutak hangulata hasonló. A házak szorosan egymás mellett állnak, az épületek ablakai az utcára néznek.

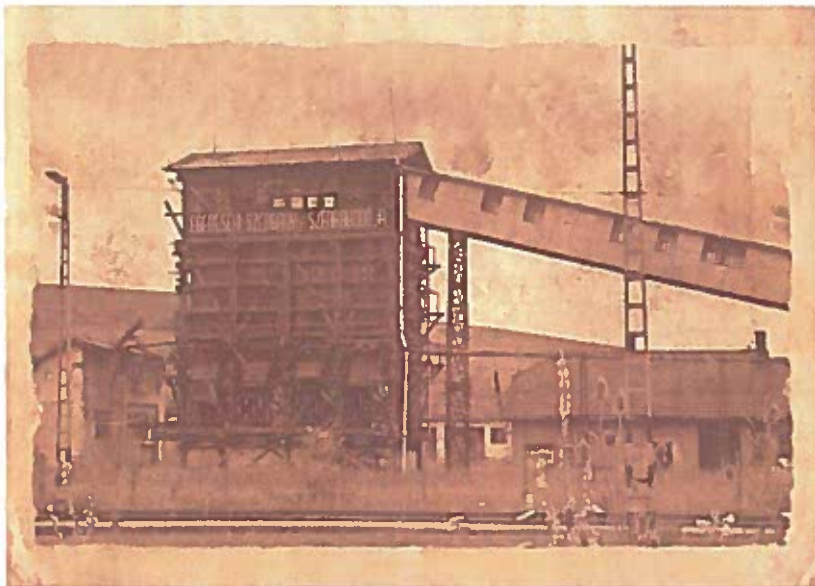
Íme néhány kép a település lakóházairól:

Az itt élő emberek mezőgazdasággal foglalkoztak és mai napig is vannak, akik gyakorolják ezt a tevékenységet. A dombos vidék földművelésre kevésbé alkalmas, az állattartásra viszont a legelők megfelelőek. Elsősorban juh és szarvasmarha tartás volt jellemző, de a sertéssel való foglalkozást sem vetették meg.

Szúcs látképe 1943

Az emberek megélhetését javarészt az állattartás biztosította. A XX. század elején pedig Beniczky György földbirtokos gazdasági fejlesztéseinek köszönhetően Szúcs melletti faluban, Egercsehiben bányüzem került megnyitásra, mely nagyon sok helybeli embernek biztosított munkát. Több szúcsi ember vállalta, hogy földje megművelésén túl a

bányászkodást tekintse elsődleges jövedelemforrásnak. A XX. században a gazdagodó, jobb ellátást biztosító bányatelep minden téren új életformát jelentett a környék, így Szúcs lakosai számára is.

III. Általános településkép, településkarakter

A falusi porták építészete is alkalmazkodott a paraszti életformához. Három – négy osztású lakások épültek, melyek mögött istálló és a takarmányoztatásra alkalmas terület került kialakításra. A portákat lekerítették.

A XVIII.-XIX. században az építkezések során a házakat igyekeztek alacsonyra építeni, melyeket gerendából raktak össze és sárral vakoltak. Kémények egyáltalán nem voltak. A ház első részében lakott a család, a középső részben a háziállatok és ezt az egészet a csűr zárta. Természetesen a család anyagi helyzetétől függően voltak nagyobb és kisebb házak. A lakáshelyzet a század végére, sőt a következő elejére sem változott sokat.

A lakóházak körülbelül hatvan százaléka, a XVIII.-XIX. században felépített állapotban maradt és javarészt komfortnélküliek. Az anyagi helyzettől függően voltak, akik felújították lakásaikat, néhány új ház is épült.

A faluközpont köztulajdonában lévő épületek jó állapotban vannak. Az Önkormányzati hivatal mellett található a környék egyetlen körtemploma melyet 1968. november 10.-én Dr. Brezanóczy Pál püspök úr szentelt fel.

Munkás Szent József temploma kívülről:

Munkás Szent József templom belülről:

Szúcs Község Egercsehi és Egerbocs községgel közös hivatalt alkot.

Szúcs Községi Önkormányzat

Szúcs látképe

IV. A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások (utcák, terek, közparkok, közterek):

Szúcsón található a főút, azaz a Kossuth Lajos út, illetve két zsákútca, a Szabadság út és a hajdani Felszabadulás út (ma már Liget út)

Szúcs-bányatelepen található a Petőfi Sándor út, a Május 1 út illetve a Szúcsi út.

Szúcs, Buszmegálló (Kossuth L. út)

Szúcs-bányatelep, buszmegálló

Szúcs Zöldliget Óvoda

Holokausz emlékhely

Háborús hőseink emékére

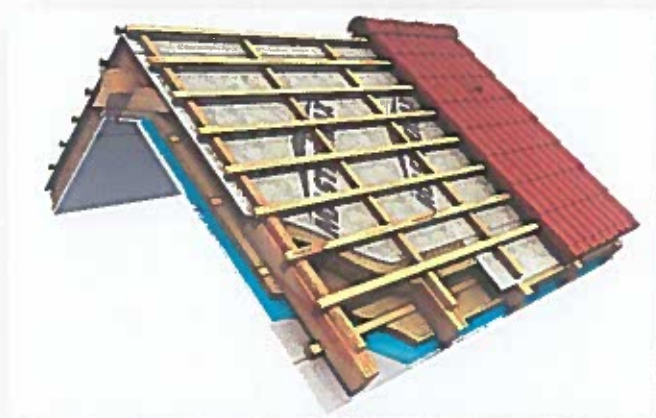

Szúcsi - tó

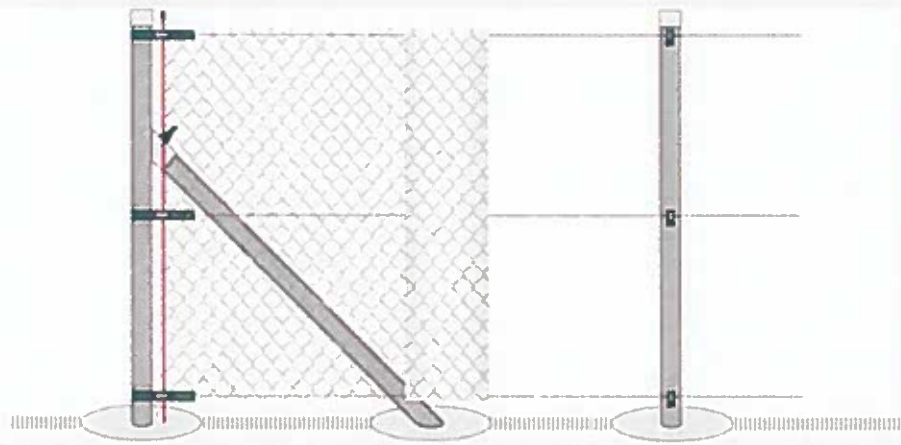

V. Épületek, építészeti vázlatok

A községben leginkább sátortetős alkalmazást használtak

A községben a drótkerítés használata jellemző. A fonatos drótkerítést fa és beton oszlopok közé telepítették.

Az ablakok típusát tekintve leginkább két – három osztású ablakok jellemzőek a községben.

VI. Sajátos építményfajták, egyéb műszaki berendezések

VII. Források, bibliográfia

Dr. Kelemen Ferenc (2009) *Szülfalum: Szúcs*

